

△ *V Praze 3. března*

Jako když neodbytná melodie člověku sedí na mozku, na půnubí, na rtech — zrovna tak hučí a bručí mi jmenovanými třemi patry dnes pořád: „Sbírat drobty pod stolem! — sbírat drobty pod stolem! — sbírat drobty pod stolem!“... A vařit z nich pro čtenáře fejetonní „žebráckou“ polívku — ne? Nu dobrá! „Vezmi chléb, nakrájej na drobné kostky, dej na rendlík...“ — pardon, pardon — vždyť nepíšu úvodní článek pro nějaký staročeský časopis!

„Sbírat drobty — sbírat drobty...“, ano, kdyby jich alespoň hodně bylo! Ale je jich — těch zajímavých — po časopisech, že bych je nadobal na špičku prstu, a mám způsobit tedy snad obrácený biblický zázrak a učinit z těch několika drobečků celých pět fejetonních sloupečků-pecnů? A jsou to pořád k tomu ještě jen samé odpadky z masopostního stolu! Čtu například, že po velkých městech, u velkých národů děly se letos i „bály benefiční“: byl-li někdo zrovna v peněžité tísní a byl-li to zároveň nějaký znamenitý člověk, uspořádal „Grand bal en toilette“ a čistý výnos zastrčil do své kapsy. Zaznamenám si pro případ, že by ze mne stal se někdy znamenitý člověk. — Čtu dále, že v Paříži povstal letos zcela nový masopostní podnik: poněvadž pravý elegant nenosí nikdy kravatu ušitou, mnohý ale nedovede si šátek dosti obratně a dosti pěkně uvázat sám, najal si tam kdosi tlupu vazačů vycvičených a ti před bálem jezdili městem a navštěvovali objednavatele a obvazovali krky, kus za pět franků. Zaznamenám si pro příští masopůst, poradím podnikatelům domácím, ale upozorním zároveň, že daleko vhodnější a příjemnější budou mladé vazačky ženské. — A čtu ještě, že je právě rok přestupný a rok takový že v Americe má ženské pohlaví zcela zvláštní masopostní práva: muž musí čekat, až ho dáma vy-

zve k tanci, a dáma, aniž by se kdo tomu dosti málo podivil, smí sama muže požádat „o ruku a srdce“. Upozorním na krásnou tu věc Evropany před rokem 1892 a vystěhuju se o Silvestru roku 1891 do Afriky.

A už nečtu pranic více. Snad proto, že vůbec teď čtu novin málo. Brrr... když já zápach z kořalky tak nerad! A jakmile ráno noviny rozestru — první telegram „lih“, druhý „zákon o lihu“, třetí „lihovarnictví v Haliči“ — každé číslo zkrátka vypadá jako ten nejnovější vynález americký: papírová láhev na lihoviny! A k tomu ještě to není ani čistý lih v těch novinách, plavet v něm pokaždé Liechtensteinova konfesijní škola. Ale ne jako chycený brouk — volno, zcela volno je prý té škole ve smradlavém lihu!

Kníže Liechtenstein prý napevno doufá, že pomocí lihu přijde na Poláky přece jen Sanctus Spiritus a pomůže té jeho škole k zdárnému životu. To je ale rámusu teď po Rakousku a zvláště v Čechách s „konfesijní“ školou! Schůze po schůzi a v nich řeč na řeč proti té škole! A je to patrně všechno strojeno, všechno jen vynuceno! Přišla snad dosud jediná petice „proti“ z kruhů právě nejinteresovanějších? Podaly například už petici školské děti? Měli páni kluci a slečny holky schůzi a přijali rezoluci, že je jim taková nebo onaká škola milejší nežli sklouzačka u Střeleckého ostrova nebo příkop za Strahovskou branou? Či podali snad osvědčení svoje už otcové, ti muži přece soudní a znalí, kteří vlastním svým dětem — „tercián Fricek“ to dosvědčí — denně kážou, že je beztoho „škoda na ně každého krejcaru“ a že beztoho „pranic z nich nebude“, z těch dětí? Či lze vskutku věřit v upřímnost některých učitelů, kteří se tváří, jako by byli z hloubi duše proti náboženské škole? Každý přece učitel ví, že:

*To nejlepší, co můžeš vědět,
nesmíš těm klukům přece říci!*

— copak mu tedy tak zvláštního na škole záleží! ? A nepřeje si každý z nich, aby byl ze školy sám raděj už pryč, aby byl například „ředitelem v penzi“ ? A je odpor učitele proti kně-

žím snad odpor přirozený? Není „apatykář vždycky sám tak trochu jakoby lékař, opisovač sám tak trochu jakoby advokát, hraběcí komorník sám tak trochu jakoby šlechtic, učitel sám tak trochu jakoby pan páter“?

Povídám: strojeno, vynuceno! Jako se za našich dob po mém náhledu se školou vůbec dělá příliš velký rámus!

Já nejsem proti škole vůbec.

„Škola“ — polsky szkoła, rusky škola, srbsky škola, lužicky škola, italsky scuola, portugalsky escola, španělsky escuela, francouzsky école, anglicky school, německy Schule, starořecky τὸ διδασκαλεῖον, turecky maktab, arabsky kuttab, volapücky jul — prosím vás, zadržte mi už ruku, vždyť je z dosavadního už snad zcela jasno, že „škola“ je u všech národů, i u těch nejdívnějších, pojem dosti známý, a že má dle toho tedy i jistou oprávněnost svoji. Nepravím, že je snad zrovna tak důležitá jako „hrnek“, „kalhoty“, „cigáro“ nebo jiní ještě vynálezové lidského ducha; ale ona zkrátka už jednou na světě je, a má jako všechno „jsoucí“ tedy také svou důležitost!

Ale přehání se to s ní, a to je vždycky chyba. Vždyť přece každý z nás ví dle životní zkušenosti své vlastní, že se to s ní přehání! Já například chodil jsem do škol přes dvacet let, a učil jsem se pilně, poctivě, takže umím i do novin psát, — mám já něco z toho? A tamhle pan T..... neumí se ani podepsat a má na Vinohradech nárožní dům a na Starém Městě také něco! Dvacet let! Proti návrhu Liechtensteinovu se uvádí, že prý čelí také k tomu, aby „povinná návštěva školská“ byla zkrácena, — i jen kdyby byla! Za dotčených dvacet let pamtuju vlastně dvě jenom leta, kdy mně byla škola milá, a to byla hned ta dvě leta nejprvnější, když jsem v stáří od 3—5 let ještě do „malé školky“ chodil!

Maminka mne tenkrát vždycky ráno umyla, zapjala napřed i vzadu a já pak kráčel z hořejší ulice Ostruhové Hlubokou cestou na Pohořelec. Kdykoli jsem se ohlídl, viděl jsem, jak stojí maminka i tatínek na prahu domu a dívají se za mnou. Když jsem jim pak konečně zmizel, měl jsem ku opatrovně už jen několik kroků. Vešel jsem, usedl na svoje místo, hrál si

s poučnými papírovými kostkami, díval se na malé lahvičky s různými plodinami a vždycky jsem ihned poznal, kdeže jsou fízule, a pak jsme šli do zahrady, každý s papírovou čáčkou na hlavě a s dřevěnou šavličkou na pasu přes mužná prsa, a v zahradě jsme si hráli na vojáky, a pak — pak jsem šel tedy nahoru k „učitelovům“ a tam jsem den co den dostal hrníček kafe. Malý sice, jako náprstek malý, ale on stačil tehdejšího mojí duševní snaze.

To byly vpravdě pěkné časy, a rád si podnes vzpomínám na ně! Pozdější školské upomínky nestojí ale už všechny za nic! A já mohu říci, že veškerí kolegové moji — a bylo jich do set — souhlasili a souhlasí podnes se mnou. Talent jsme měli — což o talent! —, a kdyby bylo šlo dle naší ochoty a dobré vůle, my bychom si byli školu skutečně zpřijemnil, učinili ji vpravdě „něčím“ — ale cožpak jsme směli? Už tu byl prefekt nebo školník nebo tak někdo, a mžikem měla naše snaha jednu za uchem!

Snadže — za těch vychvalovaných „dávných dobrých časů“ — byly tedy také školy *lepší*, nežli jsou, povídám: snad! Ale dnes za mnoho nestojí. Vždyť jsou dnes i školy, veřejné školy, jimž nikdo na světě se ani neostýchá říci, že jsou to „školy — *triviální*“, a přece se nezrušují, přece na ně platí stát, platí obec, platí i sami rodičové — —

Opakuju, že nejsem *scela* proti škole. Nebýt jí, nebyly by také žádné ty dobré anekdoty školské, jimž se týden co týden smějeme v Humórech a u Palečka a Švandy dudáka. Nebýt škol — kdopak by propánaboha dovedl pak čísti moje fejtony!?

Škola má tedy nepopíratelně jistou důležitost svoji — jen to ale zase nepřehnat s ní! A proto buďme rádi, ujímá-li se starosti o ni teď taková hlava, jakou má pan kníže Liechtenstein! Já pana knížete ctím. Pravý Mecenáš — pravý Mecenáš!

Vy přece víte, čím byl slavný Mecenáš, ozdoba starého věku? Byl podporovatelem umělců, spisovatelů, talentů vůbec. A ten připadl, nejspíš tedy na své honbě po talentech mladých, mezi jiným také na to, že — maso z hřibátek oslích je nejlepší pečeně na světě. A lidstvo okusilo a přisvědčilo a po-

chutnává si od oněch dob na mladém mase oslím, památku Mecenáše velebíc.

Také pan kníže Liechtenstein je Mecenáš. Vždyť také on chce, aby si lidstvo rakouské pochutnávalo na mladých oslech.

NÁRODNÍ LISTY 4. března 1888

△ V Praze dne 22. září

Domnívám se, že je mou povinností, abych čtenáři sdělil, že jsem včera poprvé dal topit. Ano. Mělo to dvojí účel: a) záhřevní — „Po svatém Matouši čepici na uši“; b) slavnostní — že je už podzim.

Je to radost! Po čtrnáctidenním jaře ihned podzim — výborný rok, jako by ho vymaloval! Bývaly prý sice, jak kroniky sdělují, již roky ještě lepší, ještě mokřejší a deštivější nežli ten letošní — někdy letos přece slunce zasvitlo tak alespoň na půl dne — nu ale vždyť jsme neměli snad ani *práva* žádat, aby přšlo pořád! Zkrátka, můžeme být spokojeni. Všichni. Zvláště arci „luftáci“. Ti se letos už nakleli: a) venku, že nemohou pro lijáky ani ze stavení; b) teď zase v Praze, že je venku hezky, když oni tam už nejsou, — ti se nahubovali; ti si navyprázdnil žaludek, ti letos užili za ten svůj peníz! Ale ticho, nikomu nezávidět!

Tedy už máme, zaplat pánbůh, podzim. A budeme už míti, dá-li pánbůh, brzy hodnou zimu. Míza sleze do syré země, syrá země se svraští a tvorové zalezou do svých jeskyň. Všechno se svraští tou stahující zimou: lidé se stočí do klubů a člověk do klubíčka. Už jsem k tomu kdysi poukázal, že člověk je dle fyzikálních zákonů v zimě srdci svému mnohem bližší nežli za jiné roční doby, a následkem toho že je také pak — jak se říká — „lepší“. Měkčí, dobročinnější, v zimě květe dobročinnost. Už se na ni zase těším.

Protože to už teď umíme, býti dobročinní! Taky jsme se tomu musili teprve učit, taky! Dobročinnost je výsledek inteligence, neboť добрota člověku není ani vrozena, spíše opak. Proto také řekneme-li někomu „Pane *dobroději!*“, je to titulatura, lichocení. Kdybychom jeden druhému říkali „Pane *zloději!*“, znělo by to přirozeně.

Ale vypadala ta naše dobročinnost dřive! Někdo sáh do kapsy, vyndal půl miliónu — a vystavěl špitál. A vzal pak čtvrt miliónu — a vystavěl chudobinec. A vzal ještě čtvrt miliónu — a vystavěl sirotčinec. Šlo to zhruba, jak je vidět. Z té surové doby pocházejí tedy asi naše: „Přílišná štedrota, holá žebrota“; „Utrhla se mu ruka“; „Dal by i poslední košili s těla“ a podobná říkadla neslušná, hrubá. A ukázalo se naposledy, že ani ze stanoviska psychologického nebyla takováto dobročinnost dobra; „Sypala raky za ňadra“, vychovala nevděčníky, ošklivé lidi. Nemluvě ani o tom, že lidé ostatní, ti, kteří půl miliónu nedali, byli uraženi.

No, učinili jsme také v tom tedy určitý pokrok. Vynalezli jsme si „spolčování“ a obrátili je také ihned na dobročinnost. „Z mnoha ruk větší pomoc“, „Z obce po nitce a nahý má na košilku“, to jsou pořekadla z doby už přechodní. A konečně jsme si vynalezli „sport“. Jakmile se ale stala také tedy dobročinnost „sportem“, módou, nastal již obrat netušený, pokrok obrovský. Mladí staří; vznešení nízcí; bohatí chudí; mužští ženští — všichni se stali dobročinní, všichni holdují sportu, a zima je tedy vlastní sportu sezónou. Divadla, koncerty, bazary, plesy se tu honí a hemží, všechno se děje společně, všichni za jednoho, jeden za všechny! Což způsobuje výsledky pak co nejkrásnější. Stalo se už, že velký ples, jenž stál účastníky na plesové šaty a útraty, dekorace a fiakry dohromady všeho všudy nějakých padesát tisíc, vynesl dobročinnému účeli třeba celých čtyřicet zlatých.

Dobročinných účelů je ale mnoho. A sport zabírá kruhy vždy širší. Stal se sám také vynalezavým a vynalezl si „sbírky“. Už dnes sbírá se na všechno. A sbírá se všechno. A sbírají všichni. Zvláště ale horlivě, skoro náruživě sbírají dámy. Jeť dobročinnost pro ně i „prostředek kosmetický“; sluší jim, činí je hezcí — „Kostel krásí oltář a člověka milosrdenství“ — „Každá ruka pěkná, která dává“ — —

Nejdřive sbíraly:

špičky seříznuté z cigár. Pán zastrčil každou uříznutou špičku do kapsy u vesty, pak je denně přendal do nějaké skřínky, skřínku odevzdal po nějakém čase „své“ dámě sběratelce,

a dáma odevzdala celou svou sbírku zase občas přicházející jeptišce, která to pak někam prodala a výtěžku užila na ošacení těch nebohých dětí, jichž matky pro to ono „seděly“ v Řepích. Účel vskutku dobročinný! Kdo prokouřil za rok 100 zl ve 2000 pětikrejcarových kuba, přispěl ke krásnému účeli osmi krejcarů, za kterýž obnos mohla se už pro některé opuštěné dítě červená pentlička koupit. Cena milosrdného skutku byla arci však ještě větší, kouřil-li sedmikrejcarové britanika nebo dvanáctikrejcarové londres, nehledě ani ku zásluze, že si zkažil za rok tabákem alespoň jednu pěknou vestu. — Nato tedy sbíraly dámy

viržinek slamky. To byla honba po tabáčnických krámcích! Já sám jsem měl známost alespoň s desíti mladými prodavačkami, které mně schovávaly slamky, abych mohl vyhovět „své“ dámě. Když byla ta dáma ale tak hezka! Měla takové ohnivé černé oči! A takovou libavou ručičku malou! Nevím sice, k jakému účeli ty slamky byly — pořádný trakař jich měl cenu alespoň dvou nových —, ale po nějakém čase mne dáma odměnila: poslala mi košíček upletený právě z takových slamek a okrášlený všelijakými papírovými kudrnami. Prosim vás, je také takový okudrněný košíček košík? — Nato jaly se dámy sbíratí zase

ocelová péra stará. Přiznám se ku své hanbě, v téhle dobročinné věci že jsem se pramálo sdílel, téměř pranic! Víte, když já jsem takový divný! Učinil jsem nejprve zkoušku. A tu jsem viděl, že jsem po sepsání 35 fejetonů a celého svazku básní měl teprve tři takové staré střípky. A kdybych jich chtěl mít alespoň půl kila, že bych musil napsat fejetonů 4586 a svazků s básněmi 112. Účel střípků byl arci pěkný — vařily se z nich polívky pro chudé —, ale mám učinit statisíce čtenářů nešťastných, jen aby měl jeden jediný člověk hrnek polívky v břiše? — Snad bylo podobných poctivců ještě více, dámy nesetkávaly se s úspěchy, a změnily tedy záhy svůj sportek: začaly sbíratí

poštovní známky, už opotřebované, to se rozumí. Účel zcela neobyčejný, znamenitý! Vykupování malých mouřenínů z rukou darebáků otrokářů! Přečkrásné — člověku se až rozslzí oči! A věčná škoda, že se v tom ihned namanul háček! Dámy

nechtěly totiž tentokráte pracovat společně — každá z nich chtěla mít *svého* mouřenína — ano, *svého*. Poněvadž ale i nejpilnější sběratelka dovedla za dvě až tři leta starých známek sebrat sotva za pět šestáků, po padesáti krejcařích se ale mouřenínkové neprodávají, omrzovala se a ustupovala jedna sběratelka po druhé. Škoda!

Ale mělo to přece jen svou dobrou zase stránku. Proč myslet na Afriku? Proč ne na vlast? I umínily sobě dámy, že od nynějška věnují se jenom vlasti, že budou sbírat jen pro ni, a sice něco nového:

staré špunty. Myšlenka výtečná! Posud se staré špunty prostě jen zahazovaly — co se tím promrhalo národního jmění! Ale ukázalo se, že lze je dodávat do továren na vyrábění linolea, tam že se semelou —

Dovolte, abych o tom promluvil jinak!

Mám přítele; v kroužku našem mu říkáme Frantík. Výborný muž, spořádaný, hodný, a vlastenec — no, kdyby takých bylo! Je dobrý počtář a hospodář, zbytečně neutrácí, ale jednou za měsíc, hned tak po prvním, zajde si navečer přece jen k Petzoldovi. Dobře jí, dobře pije, a dostává se do nálady dobré. Srdce se mu šíří, duše otevírá, a vystupuje z ní — myšlenka na vlast. Frantík se zadumá, počítá, a přichází k výsledku, že tenhle měsíc může dát 5 zl (nebo 4 nebo 6) na účel vlastenecký. Není to mnoho, ale prosím vás — kdyby dal každý měsíčně pro vlast pětku!

„Ale kam ji tedy určím?“ začne znovu dumat. „Čtu teď pořád o *Sokolu*. To byl znamenitý nápad, že jeli sokoli tam do Lublaně! Chlapíci vůbec! My potřebujeme ráznosti v národě — ráznosti především — Sokol nám už posloužil tuze — dobrý, starý spolek — pošlu mu tu pětku! — Arci, *Hlahol* je taky starý spolek! A učinil za čtvrt století také mnoho — velmi mnoho! Nebohý náš lid — týraný — smutný — zpěv mu kane do duše jako balzám. Jakkpak abych tedy — — Jenže *Hlahol* pěstuje jenom zpěv. Kdežto *Umělecká beseda* umění všechno! Také nemá peněz nazbyt — ta *Beseda* — ale umění! — Napřed vědu — vědu! — já zašlu na budovu *Akademického spolku*! — Mládež, budoucnost národa! Naděje naše jediná! —

Ovšem — máme zde ještě mladší mládež — kterou nám chytají — odluzují — zvláště na Moravě — ještě více v Slezsku — jakpak kdybych tedy na *Školskou matici opavskou* — — ? Jenže připadá naší *Matici ústřední* ještě větší starost — a také o Slezsko hlavní starost! Ach, co ta Matice nám prokázala už dobrodiní! To byla myšlénka převýtečná! Mně je zrovna teplo, když na Matici myslím! — Duše se mi rozevívá. Ruka se mi chvěje. Musím — musím se napít na zdar té Matice naší — Vincenci! — slyšíte, Vincenci? — lahev šampaňského — dneska pětizlatovou! — A Frantík se široce ulebedí — a Vincenc přistavuje kbelíček s ledem — a když špunt bouchne do stropu, lesknou se Frantíkovi oči jako dvě jiskry, a prsa se nadýmají — dobrý — nadšený — zlatý to člověk, ten Frantík!

Následujícího dne se ovšem pak někdy trochu na sebe mrzí — když on je takový dobrák! Ale to mrzení už může teď přestat. Zdvihne-li si Frantík ten špunt pod lavicí a vstrčí-li si jej do kapsy, má pak na Matici přece něco! Šampaňské špuntů se kupují ze všech špuntů nejdraž, 1000 kusů až po 12 zl. Za staré, rozvrtané nedostane se ovšem pak stejně tolik — u starých špuntů a u starého zlata se fazóna neplatí —, ale dejme tomu, že se dostane za tisíc starých tedy zlatka — není dobrá, ta zlatka?

Počítejme, že bychom měli takových Frantíků jenom 100 000. A ti že by vypili do roka tedy jenom 1 200 000 šampaňských, za hloupých 6 000 000 zlatých, bylo by tu přece jen už 1 200 000 špuntů — tisíc kusů po — —

Ale já už přestanu — čtenář zdvihá ruku — on by mi natlouk!

V Praze dne 22. prosince

Kdybyste vyšli z Prahy branou Strahovskou a dali se přes „Závěrku“ a přes „Kapličky“ dolů, jakoby na Motol, nebo kdybyste vyšli z Paříže za Place du Trône a brali se lesíkem Vincenneským jihovýchodně dolů přes Charenton, nebo kdybyste vylítli z Helgolandu, například od „bramborových alejí“ a letěli ku polední straně, pořád ku polední straně —

No — zkrátka, já chci mluvit o Knížectví lichtenštejnském. Každý o něm nyní zase četl, ba za celých sto let nenamluvalo se o něm tolik jako teď za čtrnácte dní! Kníže pán, potentát a ústavní vládce lichtenštejnský, nabídl svoje knížectví svatému otci sídlem, ba naprostým darem. A nelze upřít, že by byl takto způsobem naprosto geniálním rozluštil jednu z nejpálčivějších otázek evropských: otázku papežovy světské moci.

Je to roztomilý státek, tohleto Knížectví lichtenštejnské! Jeden z těch malých tretů, jimiž se šperkovala stará Evropa a jež přenechala teď ještě dorostlým svým dcerám ku hračce a zdobě. Itálie má své žužů San Marino, Franco-Gallia své žužů Monako, Austria své žužů Lichtenštejn atd.

Pravé jen žužů, pramalinký státiček, skutečná hračka. Leží to zrovna uprostřed Evropy, a přece by tisícátý Evropan nedovedl to ani na mapě najít. Leží to zrovna vedle Švýcarska, nejnavštěvovanější země ve světě, a ani tisícátý cestovatel nezavadí o to nohou. Leží to evropským diplomatům zrovna na dlani, a přece to drbaným těm pánům proklouzlo roku 1866 mezi prsty, skoulelo se někam pod stůl mezi prkna a zachovalo si tím úplnou „suverenitu“.

Má to jen 3 čtv. míle a 10 000 obyvatelů alemánského kmene.* Ale — „perla malé zrnko a před pány se klade“ —

* Před 25 lety pochválil jsem dle zásluhy ve fejetonu starý český spis, vyšlý z péra jezovitského a určený pro žáky gymnasisty. Znameníť kniha, plná překvapujícího učiva dějepisného, národopisného atd. (pokrač.)

a Lichtenštejn je perla. Státík vzorný. Má i svůj hezounký dloužek státní — 220 000 marek. Má od roku 1862 svoji ústavu. Má dobrého, rozumného potentáta, který sedí raděj ve Vídni nebo v Lednici na Moravě nežli ve svém knížectvíčku alpském, a sice jen proto, aby poddaní po něm toužili, a tím více ho tedy milovali. A je to země nepřemožitelná. Zrovna hravě podařilo se knížeti pánu dosíci ideálu všeho moderního válečnictví: on roku 1867 propustil jednoduše militér, a nyní nemůže ho porazit nikdo a nikde.

Zemička tuze milá. Kolem dokola pěkné Alpy, mezi nimiž zvláště proslulé (nikoli pověstné) „Tři sestry“. Krásná údolí. Rozkošné sady. A ty karbonátky tam — ty karbonátky, s kedlubnami! Když jsem ve Vaduzi — tak zove se totiž hlavní město — seděl v hostinci U lva a řekl dlouhému Frickovi: „Tak mi je tedy dejte!“, netušil jsem věru, že budu od toho okamžiku mít jednu z nejšťavnatějších, nejchutnějších vzpomínek svého života. A víte, co stály? Čtyřicet krejcarů rakouské měny — v Lichtenštejně se počítá na rakouskou měnu. Byl jsem u Lva přes noc: 24 kr karbonátky, 5 kr sýr a chléb, 32 kr víno, 80 kr pokoj (s dvěma zrcadly), ráno 20 kr za kávu, pšeničný chléb, máslo a med — všeho všudy 1 zl 92 kr už i s diskrecemi. Čtenář řekne: „Vždyť mne to nezajímá!“ No to já přece vím, že takového něco čtenáře nezajímá; ale stojí to v mé notiční knize — copak mám s tím dělat!

Zkrátka — svatý otec by se tu byl měl znamenitě. Taková láce. Taková výbornost ve všem. Taková krajina zdravá a krásná, tisícekrát krásnější než celá smradlavá kampaň římská! A kdyby si byl na každý vršek kolem posadil nějakého kardinála, v červeném havu, byla by krajina vypadala zrovna jako buket. Ale svatý otec otálel. A pojednou řekla Itálie,

Například: Numa Pompilius. Měl ukrutně velký nos. A ten nos visel mu jakoby na tenké štopce, a když Numa se hýbal, houpal se nos: „pom-pili-pompili!“ Z čehož Pompilius.

Nebo tedy: Alemáni. Národ německý, jenž se skládal nejen z mužů, nýbrž i žen. A ty ženy prosluly, že měly své muže náramně rády, všude za nimi běhaly, ba i do bitev za nimi přišly, a člověk že na všech stranách slyšel jenom lichotné: „Ale — manny!“ — Z čehož Alemáni.

že by mu beztoho nedovolila ani z Říma. A teď je po všem.

Škoda! Měl jsem tak všelijaké naděje své luzné. Doufal jsem, když papež bude zase suverén, že také bude zas hned razit nějaké peníze svoje. Jsem trochu numizmatik a byl bych si ihned do Vaduzi psal pro nějaký kousek. Ale moje naděje šly ještě — mnohem dále. Počítal jsem následovně: Itálie bude mít zlost, že papež sedí v Lichtenštejně, — *musí* mít zlost! Co udělá ale ve zlosti Itálie? Zvolí si najisto jiného, takzvaného „protipapeže“. A co udělá ihned Francie? Může trpět, aby zrovna v *německé* zemi seděl papež? Ach ne — to nemůže — to nevytrpí Francie nikdy, nikdy — Francie si vyvolí tedy *třetího* „protipapeže“. A já budu mít pak tři svaté otce.

Už byli několikráte v dějinách takoví protipapežové. Hned počátkem 11. věku. Pak počátkem 12. věku. Pak roku 1378, kdy proti Urbanovi VI. zvolili sobě kardinálové francouzští Klimenta VII. Jeden seděl v Římě a druhý v Avignoně a metali proti sobě kletby, že to byla až hrůza. Aby se tedy jednou v té věci pořádně zametlo, svolán církevní sněm do Pisy. A vskutku: místo dvou — byli pak protipapežové tři. Věc vyspěla konečně tak daleko, že přišla „reformace“ — Viklef — Hus — doba velké české slávy —

Doufal jsem věru teď tak trochu, že by nám z Lichtenštejna mohla vyzářit třeba tedy zase nová česká sláva — — No — už je po naději!

Co ale teď s tím knížectvím Lichtenštejnem! My máme přece právo o to se starat: lichtenštejnský kníže pán sedí ponejvíc na Moravě na Lednici, je tedy náš krajan, kompatriot — povídám, my máme právo.

Pořád mi tu jde něco hlavou — pořád něco hlavou — — Poslouchejte, krajané, kupme my si to Knížectví lichtenštejnské!

Jděme na to zchytra! Chytněme to za ten státní dloužek! 220 000 marek — copak je to, 220 000 marek? To je asi 130 000 našich zlatých — ty my sebereme, to se rozumí! A skupíme hezky tajně celý ten státní dluh — a pak budeme naléhat na placení — a země přijde na buben — a vydraží se snad ještě pod obnosem dlužním — —

Víte, my můžeme té země znamenitě užít! K účelům peda-

gogicko-politickým. Jakožto zkušební stanice pro příští své politické „vůdce“ — jakoby „malé školky“, z níž je pustíme pak teprve do školy velké —

Když o někom se bude u nás myslet, že má na vůdcovství talent, — dobrá: jdi do Lichtenštejna! Veď si tam ten národ po několik roků. Zkaziš-li ho, — nevidáno, národ desítitisícový! — snad se zase sebere, rozmnoží, „malá sýkorka nejuvic vylihává“ — hůř by bylo, kdyby se národ šestimiliónový zkažil —

Znameníťa myšlénka! *Já ji dávám českému národu štědrovečerním darem.*

Vinšuju šťastné a veselé svátky!

NÁRODNÍ LISTY 23. prosince 1888